

**Program hospodárskeho a sociálneho
rozvoja obce**

Runina

na

roky 2017 - 2025

Úvod a štruktúra dokumentu

Potreba vypracovať nový Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce na roky 2017 -2025 /ďalej PHSR/ vyplynul predovšetkým so zmien legislatívnych podmienok v SR (schválenie novely zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja – zákon NR SR č, 309/2014 **Program rozvoja obce** je strednodobý rozvojový dokument obce. Dokument je spracovaný uplatnením princípu partnerstva v súlade s návrhom Metodiky pre spracovanie PHSR (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, február 2015) a metodológiou OECD s názvom „Nástroje regionálnej politiky na úrovni samosprávnych krajov SR“ z roku 2009. PHSR obce je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami nadradených strategických a koncepčných dokumentov: Národná stratégia regionálneho rozvoja (máj 2014), priority Prešovského samosprávneho kraja, Regionálna integrovaná územná stratégia a Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja 2014 – 2020.

PHSR obce umožní obci pripraviť sa na čerpanie štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie v období 2017 – 2020 na základe Partnerskej dohody SR a nastaví dlhodobé smerovanie obce.

Dokument obsahuje nasledovné časti :

Úvodná časť

Úvodná časť tohto dokumentu obsahuje dôvody a potreby jeho spracovania, ako aj schválené a doporučené legislatívne dokumenty na základe ktorých je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce potrebné vypracovať.

Obsah

Obsahuje zoznam symbolov, obrázkov a zoznam skratiek a tabuliek PHSR.

Analytická časť

Je založená na databáze informácií a ukazovateľov, obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, s väzbami na širšie územie, odhad budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce.

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja zohľadnením regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Programová (plánovacia) časť obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v stanovených prioritných oblastiach (predovšetkým v hospodárskej, sociálnej, a environmentálnej) na úroveň projektov a aktivít.

Realizačná časť poukazuje najmä na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie PHSR formou jednotlivých plánovaných aktivít. Legislatívny rámec je v zmysle zákona č.369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v kompetencii Obecného zastupiteľstva a starostu obce.

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHSR. Financovanie a rozpočet obce sa riadi predovšetkým zákonom č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.

OBSAH

1 VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE.....	10
1.1 Geografická charakteristika obce.....	10
1.2 Prírodné podmienky.....	11
1.3 História obce.....	14
2 SOCIO – EKONOMICKÁ ANALÝZA.....	16
2.1 Demografia a demografický vývoj v obci.....	16
2.2 Občianska vybavenosť a infraštruktúra v obci.....	18
2.2.1 Technická infraštruktúra.....	18
2.2.2 Sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra.....	20
2.3 Ekonomika obce.....	21
2.3.1 Ekonomika obce.....	21
3 EX POST HODNOTENIE.....	24
4 SWOT ANALÝZA OBCE RUNINA.....	25
4.1 SWOT analýza rozvojového potenciálu a ekonomickej situácie.....	25
4.2 SWOT analýza vzdelávania, kultúry a športu.....	26
4.3 SWOT analýza občianskej vybavenosti, sociálnej a zdravotnej vybavenosti	27
4.4 SWOT analýza environmentu a cestovného ruchu.....	28
5 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA OBCE RUNINA.....	29
5.1 Rozvojová stratégia v oblasti rozvoja potenciálu ľudských zdrojov a ekonomickej situácie.....	29
6 ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR.....	34
6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie.....	34
6.2 Harmonogram realizácie.....	35
6.3 Monitorovanie a hodnotenie.....	37
7 FINANČNÝ PLÁN.....	39
7.1 Rozdelenie financií na programovacie obdobie 2017 – 2025.....	39
7.2 Indikatívny finančný rozpočet na financovanie projektov vyplývajúcich z PHSR obec RUNINA na roky 2017 – 2020.....	40
ZÁVER.....	44

Zoznam symbolov a skratiek

%	per cento – stá čiastka celku, stotina
a i.	a iné
cca	približne, asi
CR	cestovný ruch
ha	hektár
CHA	chránený areál
JV	juhovýchod
JZ	juhozápad
km	kilometer
m ²	meter štvorcový
napr.	napríklad
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
oby.	obyvateľstvo
resp.	respektíve
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
stor.	storočie
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
t. j.	to jest
tzv.	takzvaný
ÚPSVaR PO	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov
Z. z.	zbierka zákonov

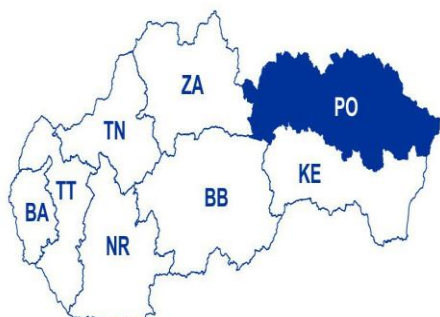
Slovník termínov a skratiek

PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce
ZUJ	Základná územná jednotka SR. V zmysle vyhlášky Federálneho štatistického úradu a Federálneho ministerstva pre technický a investičný rozvoj č. 120/1979Zb. o priestorovej identifikácii informácii §2 a §5; cit. „Základnou územnou jednotkou sa rozumie taká priestorová jednotka, ktorá sa pre výkon štátnej správy už ďalej nečlení. ⁸⁾ Územný obvod každej základnej územnej jednotky sa môže tvoriť súhrnom niekoľkých územno-technických jednotiek
NUTS	Základom pre vymedzenie plánovacích regiónov je ich klasifikácia nazývaná „Nomenklatúra územných štatistických jednotiek.“ („Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques" – NUTS). Je zavedená Štatistickým úradom Európskej komisie (Eurostat) v spolupráci s národnými inštitútmi pre štatistiku, v prípade Slovenska Štatistickým úradom Slovenskej republiky. V SR sú určené úrovne NUTS (ako štatistické jednotky) na základe opatrenia Štatistického úradu SR a jeho akceptácie EUROSTAT-om.

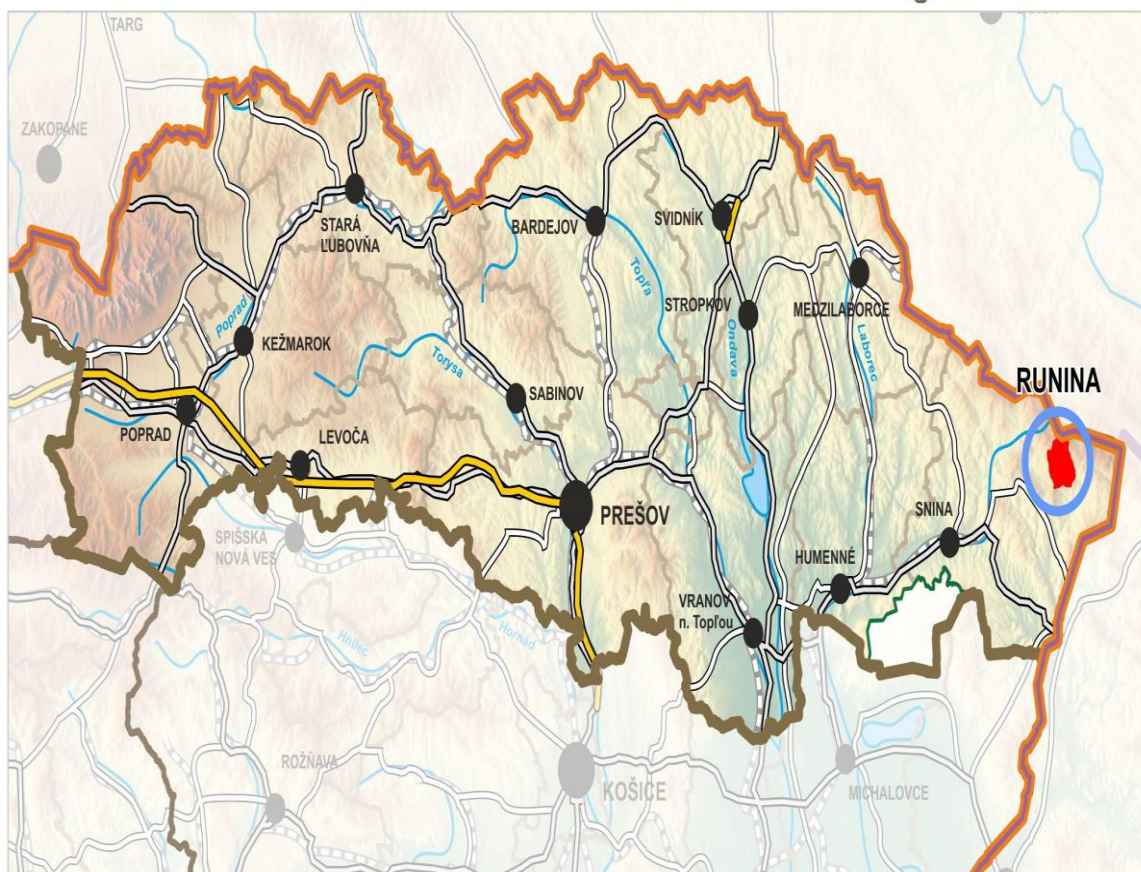
Mapa obce a symboly obce:

Mapa obce:

Poloha kraja v rámci SR

Okres Snina

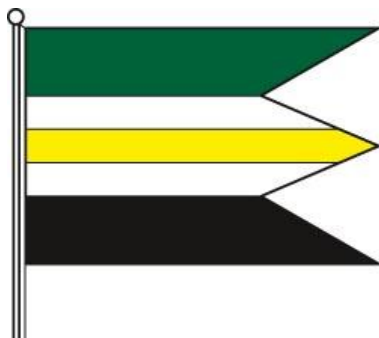

Symboly obce:

Obrázok 2 Erb Obce Runina

Erb: Erb obce Runina zobrazuje v zelenom poli na čiernej zemi stojacu postavu sedliaka s kyjom napriahnutým na medvedie mláďa. Erb obce sa môže používať v rokovacích miestnostiach orgánov obce, na budove OCÚ a na úradných pečiatkach obce .

Obrázok 3 vlajka obce Runina

Vlajka – Obecná vlajka má podobu piatich pozdĺžnych pruhov zeleného, bieleho, žltého, bieleho a čierneho. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu. Farebnosť pruhov na vlajke je daná farbami obecného erbu.

1 VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

1.1 Geografická charakteristika obce

Obec Runina sa nachádza v severovýchodnej časti okresu Snina v Slovenskej republike. Podľa zákona NR SR č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, prináleží záujmové územie **Prešovskému kraju, okresu Snina**.

Podľa platnej systematizácie SR v obec Runina patrí do:

NUTS I:	Slovensko
NUTS II:	Východné Slovensko
NUTS III:	Prešovský samosprávny kraj
NUTS IV:	okres Snina
NUTS V:	obec Runina

Pre katastrálne územie obce Runina sú platné nasledovné parametre:

Názov obce	Runina
Kraj	Prešovský samosprávny kraj
Okres	Snina
Kód ZUJ	520730

Katastrálna výmera ha [2220]

Obec Runina leží v severnej časti *Bukovských vrchov* v pramennej oblasti *Uličky*, pri štátnej hranici s Poľkou republikou. Nadmorská výška v strede obce je 550 m n. m. a v chotári 450-1188 m n. m. Povrch chotára je výrazne členitá hornatina so strmými svahmi a hlbokými úzkymi dolinami. Prevláda súvislý hlboký les s porastom buka, smreka a javora. Zasahuje sem chránená oblasť *Pláša* (Ruské). Vyskytuje sa tu fialka odchýlená - druh východokarpatskej kveteny.

1.2 Prírodné podmienky

Obec Runina je na základe regionálneho **geomorfologického členenia** územia obcí zaradená:

Sústava: Alpsko-Himalájska

Podsústava: Karpaty

Provincia: Východné Karpaty

Subprovincia: Vonkajšie východné Karpaty

Obec Runina leží v chránenej oblasti Poloniny a patrí do celku Bukovské vrchy a do podcelku Nastaz. Južná časť patrí do oblasti Nízkyh Beskýd, do geomorfologického celku Beskydské predhorie a do podcelku Ublianska pahorkatina.

Z geologického hľadiska patrí riešené územie Dukelskej jednotke, vonkajšieho flyšového pásma.

Runina je obec na Slovensku v okrese Snina na severovýchode Slovenska v blízkosti hraníc s Poľskom. Nachádza sa v srdci národného parku Poloniny, ktorý sa vyznačuje významnými bukovými spoločenstvami. Keďže sa obec nachádza v oblasti Národného parku Poloniny, je vhodným miestom hlavne na pešiu turistiku. V jej okolí sa nachádzajú Národné prírodné rezervácie Riaba skala a Pľaša.

Tieto rezervácie boli zaradené aj do jadrovej zóny Karpatských bukových pralesov, ktoré sú zapísané do zoznamu [Svetového dedičstva UNESCO](#).

V tejto lokalite boli identifikované pralesy aj v rámci projektu Ochrana pralesov Slovenska.

Lesy v nárazníkovej zóne Karpatských bukových pralesov UNESCO ale aj ostatné lesy v tejto lokalite sú aj v súčasnej dobe ohrozované nadmernou ťažbou drevnej hmoty aj napriek tomu, že sa nachádzajú v národnom parku.

Do obce vedie jediná cesta, pre osobnú aj nákladnú dopravu zo Sniny, ktorá končí v tejto obci.

Z hydrologického hľadiska patrí riešené územie katastra obce Runina k úmoriu Čierneho mora, do povodia rieky Bodrog. Hydrologickou osou tohto územia je vodný tok Ulička, odvodňujúci celú plochu riešeného územia.

Obec Runina je možné z hľadiska **klimatických pomerov** zaradiť do mierne teplej klimatickej oblasti reprezentovanej mierne teplým, vlhkým vrchovinovým okrskom.

Z hľadiska výskytu hmiel patrí predmetné katastrálne územie obce Runina do oblasti zníženého výskytu hmiel – podhorské až horské svahové polohy s priemerným počtom dní s hmlou pohybujúcim sa v intervale od 20 do 50 dní a vrcholové polohy hornatín v širšom okolí obce (Nastaz, Malý Bukovec) do oblasti horských advektívnych hmiel s priemerným počtom dní s hmlou pohybujúcim sa v intervale od 70 do 300 dní. Priemerná teplota sa pohybuje od 4°C, vo vrcholových polohách do 8 °C v priestore Ublianskej doliny. To vytvára dobrý predpoklad pre vznik inverzií. Najchladnejším mesiacom je január a najteplejším je júl. Priemerný ročný teplotný gradient je 0,39°C, zimné obdobie trvá 78 – 118 dní, extrémne teploty sa pohybujú od -35°C do + 35°C.

Celkovo je možné konštatovať, že z dlhodobého hľadiska dochádza k postupnému poklesu úhrnu zrážok, čo je značný nepriaznivý jav, bilančný úbytok zrážok je preukázaný v letnom a taktiež aj v zimnom období.

Z hľadiska chránených druhov fauny v obci žije kunka žltobruchá, mlok karpatský, rys ostrovid, vydra riečna, medveď hnedý, vlk dravý, uchaňa čierna a podkovár malý.

Z hľadiska ďalších chránených druhov je tu evidovaný výskyt napr. čerebľa obyčajná, mihul'a postiská, rosnička zelená, ropucha obyčajná, skokan

hnedý, salamandra škvrnitámlok vrchovský, jašterica obyčajná, jašterica živorodá, užovka hladká, užovka stromová, srnec hôrny, netopier vodný, plšík lieskový, jazvec obyčajný, kuna lesná. Hniezdiska chránených druhov vtákov sa nachádzajú najmä v lestných porastok. Z hľadiska chránených druhov fauny v obci sú tu zaznamenané chránené a prioritné druhy – 7 druhy rýb, 7 druhov obojživelníkov, 7 druhov plazov, 106 druhov vtákov a 29 druhov cicavcov.

Z hľadiska flóry sa v katastri obce nachádzajú biotopy významné z európskeho hľadiska. Ide o biotopy národného a európskeho významu.

Celé katastrálne územie obce sa z národnej siete chránených území nachádza v Národnom parku Poloniny /3.stupeň územnej ochrany/. Z európskej siete chránených území NATURA 2000 sú v katastrálnom území vymedzené chránené vtáčie územie CHVÚ 002 Bukovské vrchy /územie CHVÚ je totožné s územím národného parku/.

Z uvedeného vyplýva, že v katastrálnom území obce platí 1, 3. a 5. Stupeň ochrany podľa zákona číslo 543 /2002 Z.z.

Návrh predpokladá v súlade so zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý je plne harmonizovaný s legislatívou Európskej únie ochranu minerálnych prameňov a biotopov na území na severných svahoch Veľkého Bukovca a južných svahoch Bukovských vrchov.

1.3 História obce

Obec je doložená z roku 1569 ako Ronua, neskôr ako Runyina (1773) Runina (1808) po maďarsky Runyina, Juhászlak.

Obec založená na zákupnom práve patrila panstvu Humenné. V roku 1715 mala 10 obývaných a 8 opustených domácností, v roku 1787 mala 24 domov a 158 obyvateľov, v roku 1828 mala 23 domov a 184 obyvateľov. V chotári boli rozľahlé lesy a lúky. V roku 1912 pracovala v obci píla, tehelňa a liehovar.

Za I. ČSR sa obyvatelia zaoberali poľnohospodárstvom. V roku 1928 postavili pílu na Krivci, v roku 1936 parnú pílu. V rokoch 1939-44 bola obec pripojená k Maďarsku. V roku 1946 sa v chotári bojovalo s banderovskými skupinami. JRD založené v roku 1953 sa v roku 1954 rozpadlo. Väčšina obyvateľov pracovala v lesoch, v priemyselných podnikoch na okolí a v Čechách, časť ako súkromne hospodáriaci roľníci.

V roku 1921, keď sa v obci pomaly rozbiehala priemyselná výroba, tu žilo 564 obyvateľov. Runina bola v širokom okolí známa vodnou i parnou pilou, tehelňou, liehovarom, raritnou vodnou výrobňou šindľov či sklárskou hutou.

Pri vstupe do obce Runina nájdú turisti kamenný monolit, židovský cintorín i flyšové vodopády. Pamiatky prinášajúce svedectvo aj o vojnových udalostiach, ktoré postihli a významne ovplyvnili tunajšiu oblasť.

Monolit, ktorého história siaha do roku 1905, je pamiatkou na padlých v prvej svetovej vojne. Jeho vznik je spojený s úpravami ciest v doline rieky Uličky na začiatku 20. storočia, kedy bola vybudovaná nová cesta medzi Topoľou a Runinou. Svedkom týchto prác je aj cestný kameň uložený v tomto areáli. Nápis na monolite je preto otočený od cesty, pretože tá bola kedysi na druhej strane. Bližšie k nej sa v lesnom poraste nachádza židovský cintorín, na ktorom sa zachovalo ešte 11 náhrobných kameňov. Hneď vedľa cintorína sa nachádzajú runinské vodopády flyšového pôvodu.

V obci sa nachádza aj cintorín vojakov padlých v prvej svetovej vojne s 90 pochovanými vojakmi. Pod obcou stojí pomník padlým v 1. svetovej vojne. Nad obcou je pútnické miesto zjavenia panny Márie s liečivou vodou Tri studničky. Obec je najvyššie položenou obcou v Národnom parku Poloniny.

2 SOCIO – EKONOMICKÁ ANALÝZA

2.1 Demografia a demografický vývoj v obci

Vývoj počtu obyvateľstva v obci Runina možno charakterizovať od roku 1970 ako prudko klesajúci.

V roku 1970 bolo v obci **275 obyvateľov**. Postupne v nasledujúcich rokoch ich počet sústavne klesal a to :

Rok 1980: 205 obyvateľov

Rok 1991: 141 obyvateľov

Rok 2001: 91 obyvateľov

Rok 2014: 80 obyvateľov / prihlásených k pobytu /

Z hľadiska pohlavia bolo v roku 2014 - **36 žien a 44 mužov**.

Z hľadiska vekovej štruktúry bola v roku 2014 nasledovná skladba obyvateľstva:

v predproduktívnom veku : 0

produktívny vek : ženy 11, muži 37

poproduktívny vek : 32 obyvateľov celkom

Podľa analýzy dlhodobého vývoja zaradujeme obec do kategórie sídel, ktoré zaznamenali pokles počtu obyvateľov. Za celé sledované obdobie vykazuje záporné migračné saldo, kedy počet vysťahovaných osôb neprevyšuje počet prisťahovaných ani narodených.

Podľa údajov obce demografické údaje počtu obyvateľstva od roku **2014** do roku **2016** sú nasledovné:

Rok 2014 : 80

Rok 2015 : 80

Rok 2016 : 81

Na základe sčítania obyvateľov a údajov zástupcov obce Runina nulovú početnosť z hľadiska **vekovej štruktúry** má v obci obyvateľstvo v predproduktívnom veku. Naopak najvyššie zastúpenie tu má obyvateľstvo v produktívnom veku 48 obyvateľov. V poproduktívnom veku tu žilo len 32 obyvateľov.

Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry je nasledovný stav :

Vysokoškolské vzdelanie: 10

Stredoškolské vzdelanie : 49

Základné vzdelanie : 21

Z hľadiska národnostnej štruktúry žije v obci Runina prevažná väčšina obyvateľstva **rusínskej národnosti 81 %**. Druhá čo do počtu je zastúpená **slovenská národnosť** obyvateľstva.

Podľa náboženského vierovyznania výrazne prevláda v obci Runina **pravoslávne vierovyznanie**.

2.2 Občianska vybavenosť a infraštruktúra v obci

2.2.1 Technická infraštruktúra

Obec Runina leží mimo hlavných koridorov Slovenska. Nadradený skelet cestnej dopravnej infraštruktúry je zo západného smeru reprezentovaný spoločným koridorom diaľnice D1 a cesty I/18, na ktorý je obec nepriamo napojená pomocou cesty I/74 , cesty II/558 a cesty III/3884, ktorá prechádza cez obec . Obec gravituje k mestu Snina (33 km) a Humenné (53km).

Hromadná cestná doprava pre obyvateľov je riešená spojmi SAD.

Zásobovanie vodou

Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou je zabezpečené vlastným obecným vodovodom, ako aj vlastnými studňami cez malé domové vodárne typu DARLING.

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Obec má vybudovanú kanalizáciu, avšak nie je ukončená ani nie je postavená ČOV a preto je v súčasnosti neprevádzkovaná. Objekty občianskej vybavenosti ako aj rodinné domy sú v súčasnosti napojené prípojkami do vlastných žúmp.

Dažďové vody z intravilánu sú odvádzané priekopami a rigolmi, ktoré sú zaústené do potoka.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Runina je v súčasnosti zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc, NN rozvodmi vzduchom na betónových stĺpoch a domovými prípojkami.

Zásobovanie plynom

V rámci obce nie je realizovaný STL rozvod plynu. Obec nie je plynofikovaná, a ani hlavný distribútor plynu SPP Bratislava s plynofikáciou neuvažuje.

Zásobovanie teplom

Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne. Výroba tepla v objektoch rodinných domov je zabezpečená individuálne spaľovaním hnedého uhlia a dreveného odpadu.

Telekomunikačné siete

Obec Runina je z hľadiska telekomunikačnej siete zaradená do UTO Snina. Obec má prístupný, avšak slabý signál na internet.

Miestny rozhlas a verejné osvetlenie

Miestny rozhlas je vedený z rozhlasovej ústredne situovanej v priestoroch obecného úradu. Odtiaľ je vyvedený vzdušný rozvod vedený na samostatných oceľových stožiaroch.

V obci je zrealizované verejné osvetlenie.

Televízny a rádiový signál

Príjem TV signálu je zabezpečený individuálne satelitmi a anténami osadenými na strechách budov.

2.2.2 Sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra

Domová a bytová infraštruktúra

V roku 2016 bolo v obci Runina spolu 74 rodinných domov, z čoho trvale obývaných bolo 62.

Občianska vybavenosť

Maloobchod

Na území obce sa nachádza obecný úrad a kostol.

V obci sa nachádza predajňa potravín, rozličného tovaru a pohostinstvo.

V obci sa nenachádza žiadna iná občianska vybavenosť.

Školstvo

Na území obce sa nenachádza žiadna základná škola, materská škola a ani iné druhy školských zariadení. Vzhľadom na vekovú štruktúru nie je potrebné predškolské ani školské zariadenie.

Zdravotníctvo

V obci nepôsobí žiadny lekár a nie sú tu vytvorené žiadne lekárske pracoviská. Zdravotná starostlivosť je poskytovaná pre obyvateľov v okolitých obciach, najbližšie v obci Ulič a v meste Snina.

Sociálna starostlivosť

Obec Runina nemá zriadený klub dôchodcov a ani dôchodcom nie je poskytované stravovanie. Na poli sociálnej starostlivosti pre dôchodcov obce v súčasnosti nepôsobia žiadny pracovníci.

Kultúra, voľný čas

Na území obce Runina sa nachádza kultúrny dom.

Šport, turizmus a cestovný ruch

Obec má futbalové ihrisko aj volejbalové ihrisko

2.3 Ekonomika obce

2.3.1 Ekonomika obce

V nadväznosti na územné členenie regiónov SR sa obec Runina zaradzuje medzi obce situované v:

- **Ekonomicky depresnom regióne**, kde v dôsledku útlmu tradičných odvetví v štrukturálnej kríze, alebo v dôsledku predchádzajúceho vývoja nie je zodpovedajúci ekonomický potenciál.
- **Menej rozvinutom regióne** v nadväznosti na členenie SR na regióny t. j. územné jednotky zodpovedajúce úrovni NUTS 1 alebo 2 v zmysle nariadenia ES č. 1059/2003, pre ktorý je platné, že HDP na obyvateľa je nižší ako HDP EÚ 27.
- **Vidieckej oblasti** v zmysle definície OECD podľa stupňa vidieckosti, ktorý sa vyjadruje ako podiel obyvateľstva žijúceho vo vidieckom prostredí s viac ako 50% podielom obyvateľstva žijúceho vo vidieckej oblasti.

Tabuľka 1 Rozdelenie jednotlivých typov regiónov na úrovni NUTS 3 v SR

NUTS III	Typ regiónu v SR	% podiel obyv. regiónu zo SR
Bratislavský	1	11,4
Trnavský	3	10,4
Trenčiansky	2	11,1
Nitriansky	3	13,0
Žilinský	2	12,9
Banskobystrický	3	12,0
Prešovský	3	14,9
Košický	2	14,3
SR spolu		100,0
Legenda		
1 = predominantly urban regions (prevažne mestské regióny)		
2 = intermediate regions (prechodné regióny)		
3 = predominantly rural regions (prevažne vidiecke regióny)		

Pre vidiecke oblasti je spravidla platná:

- nepriaznivá hospodárska situácia a neatraktívne podnikateľské prostredie,
- nedostatočná infraštruktúra,
- nedostatok pracovných príležitostí (ako dôsledok úpadku poľnohospodárstva)
- nedostatok možností pre seberealizáciu obyvateľov na vidieku,
- starnutie obyvateľstva,
- zmeny migračných pohybov,
- zmeny hodnotovej orientácie ľudí a i..

Podľa plánu rozvoja vidieka Slovenskej republiky sú vidiecke oblasti charakteristické negatívnymi štrukturálnymi charakteristikami. Ako príklad je možné uviesť nízke priemerne mzdy, nízku kúpyschopnosť obyvateľstva, nízky podiel služieb, vysokú mieru nezamestnanosti (najmä agrárnej) a nízky počet podnikateľských subjektov a i.

V najmenších vidieckych sídlach je nízky ľudský potenciál a naopak vo väčších vidieckych sídlach, najmä v zázemí väčších miest sú zjavné znaky pozitívnych zmien akými sú napr. rozvinutá infraštruktúra, sústredenie kvalitného ľudského potenciálu, rozvoj služieb a podnikateľských činností.

Jedným z možných riešení nepriaznivej situácie vidieckych oblastí prejavujúcej sa v migrácii potenciálnych pracovných síl mimo týchto oblastí, predstavuje vytvorenie optimálnej štruktúry vidieckej ekonomiky. Budúcnosť vidieckych oblastí preto závisí od schopnosti vytvoriť pracovné príležitosti v dynamicky sa rozvíjajúcich hospodárskych odvetviach akými sú napr. služby.

Priemyselná výroba

V obci Runina sa nenachádzajú žiadne priemyselné subjekty. Taktiež sa tu nenachádzajú žiadne ložiská nerastných surovín ani žiadne chránené ložiskové územie a nebudú dotknuté záujmy ochrany a využívania nerastného bohatstva výhradných ložísk. Na území obce sa neťažia nerastné suroviny a ani nikdy v minulosti tu nebola známa ťažba nerastných surovín.

Poľnohospodárska výroba

Poľnohospodárska výroba sa v riešenom území obce realizuje. V obci sa nachádzajú poľnohospodárske areály LPM, š. p. Ulič. Chovom hovädzieho dobytku sa v obci Runina taktiež zaoberá firma PRATUM s. r. o.

3 EX POST HODNOTENIE

Obec v rámci predchádzajúcich období nemala spracovaný PHSR a preto nie je možné realizovať ex post hodnotenie.

4 SWOT ANALÝZA OBCE RUNINA

4.1 SWOT analýza rozvojového potenciálu a ekonomickej situácie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vhodný potenciál a záujem o využívanie obnoviteľných zdrojov energie ➤ Záujem o ekologické hospodárstvo ➤ Cestná sieť s napojením na susedné štáty (Poľsko, Ukrajina) ➤ Dobré informačno – technické vybavenie obce z hľadiska možnosti informovania obyvateľov ➤ Dostatok prírodných a stavebných surovín 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Absencia informačných služieb a propagačného materiálu obce a okolia ➤ Nedostatočná údržba štátnych ciest ➤ Nevybudované turistické chodníky ➤ Nutnosť dochádzania za službami ➤ Nedostatok finančných zdrojov na financovanie aktivít v regióne
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora rozvoja podnikania v CR ➤ Možnosť kooperácie s blízkymi obcami ➤ Možnosti čerpania prostriedkov z grantov Európskej Únie ➤ Potenciál pre cezhraničnú spoluprácu s Ukrajinou a Poľskom 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatočná legislatíva v rámci ochrany životného prostredia ➤ Zhoršujúca sa ekonomická situácia v regióne ➤ Nízka konkurencieschopnosť ➤ Neadekvátne kritéria pre prijímateľa finančnej pomoci

4.2 SWOT analýza vzdelávania, kultúry a športu

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kultúrno – historický potenciál regiónu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neprístupnosť obyvateľstva k vzdelávacím aktivitám 3. veku ➤ Nedostatočné vzdelávanie v oblasti služieb poskytovaných obyvateľom
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora podujatí a záujmových aktivít v obci ➤ Možnosť financovania vzdelávacích aktivít prostredníctvom prostriedkov z fondov Európskej únie ➤ Možnosť rozvoja tradičných ľudových remesiel a kultúrneho dedičstva obce ➤ Podpora a vytváranie partnerstiev 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Odchod kvalifikovanej pracovnej sily do zahraničia a mimo obec ➤ Pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície ➤ Pokles a strata súkromných investícií v oblasti kultúry a športu ➤ Pokles produktívneho obyvateľstva

4.3 SWOT analýza občianskej vybavenosti, sociálnej a zdravotnej vybavenosti

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dobrá dopravná dostupnosť v súvislosti s prepojením s ostatnými obcami ➤ Potenciál objektov ktoré sa dajú využiť v rámci riešenia problémov v sociálnych službách ako aj v cestovnom ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Absencia služieb pre chorých a sociálne odkázaných občanov ➤ Disparity medzi mestom a vidiekom ➤ Nedostatočná technická infraštruktúra ➤ Nedostatok finančných zdrojov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Možnosť financovania potrebných zlepšení v sociálnej oblasti z prostriedkov Európskej Únie ➤ Rozvoj IKT 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatočne vybudovaná sieť poskytovania komplexných sociálnych služieb ➤ Nízka konkurencieschopnosť obce

4.4 SWOT analýza environmentu a cestovného ruchu

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vysoký výskyt chránených území regionálneho až svetového významu ➤ Záujem o obnoviteľné zdroje energie ➤ Existujúce oblasti cestovného ruchu v blízkom regióne ➤ Voľná a flexibilná pracovná sila ➤ Možnosť pracovných síl na vidieku pri vytvorení podmienok pre rozvoj CR 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatočné využívanie prírodných zdrojov na výrobu elektrickej energie ➤ Nedostatok finančných zdrojov ➤ Nedostatočné využívanie alternatívnych zdrojov energie ➤ Chýbajúca regulácia vodných tokov v zastavanom území obce a úprava brehov ➤ Chýbajúca komplexná ponuka služieb a produktov CR v regióne pre rôzne cieľové skupiny
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Možnosť čerpania financií z prostriedkov Európskej únie ➤ Využívanie netradičných zdrojov energie ➤ Prírodný potenciál 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu

5 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA OBCE RUNINA

V predchádzajúcich kapitolách programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sme sa zaoberali SWOT analýzou, ktorá nám poskytla ucelený obraz o obci.

Stav plnenia aktivít – Ex post hodnotenie nebolo možné realizovať, pretože ako už bolo uvedené táto obec nemala spracované PHSR v uplynulom období.

Cieľom tejto rozvojovej stratégie je vybudovať obec príťažlivú pre svojich obyvateľov a vytvoriť pocit hrdosti a príslušnosti k danej obci. Taktiež je to zatriktívnenie obce a prilákanie tak potenciálnych investorov, ako aj nových obyvateľov z dôvodu zabezpečenia pozitívneho vývoja obce. K naplneniu tohto cieľa slúžia opatrenia a aktivity uvedené v nasledovnej kapitole.

5.1 Rozvojová stratégia v oblasti rozvoja potenciálu ľudských zdrojov a ekonomickej situácie

V rámci rozvoja potenciálu ľudských zdrojov a zlepšenia ekonomickej situácie v obci je hlavným cieľom potrebné zastaviť tak hospodárske ako aj sociálne stagnovanie v obci.

V rámci tejto rozvojovej stratégie obec nemá naplánované aktivity na najbližšie obdobie. Obec vychádza z neustáleho poklesu obyvateľov, jeho stárnutia a z dôvodu, že obyvatelia v produktívnom veku odchádzajú za prácou mimo región a mimo republiku. Z uvedených dôvodov pri vytvorení podnikateľského výrobného podniku v skutočnosti nie je dostatok pracovnej sily v obci. Je však možné venovať zvýšenú pozornosť rozvoja cestovného ruchu v oblasti turizmu v spolupráci s okolitými štátmi Poľsko a Ukrajina. Týmto sa dajú vytvoriť nové pracovné zaujímavé miesta zaoberajúce sa propagáciou a údržbou turistických trás a s tým súvisiacou drobnou architektúrou, občianskou vybavenosťou / ubytovanie, stravovanie a pod./ propagácia kultúrnych pamiatok pre zvýšenie návštevnosti a pod.

a. Rozvojová stratégia v oblasti vzdelávania, kultúry a športu

V rámci rozvojovej stratégie v oblasti vzdelávania, kultúry a športu je potrebné zosúladiť systém vzdelávania so štandardami Európskej únie a taktiež požiadavkami trhu práce.

Z hľadiska kultúry je potrebné zabezpečiť ochranu pamiatok a zabezpečiť rozvoj kultúrneho života v obci.

V rámci športu je nevyhnutné podporovať záujem obyvateľstva o športové aktivity zamerané na turizmus ako aj cyklistické turistické športy, čo vedie k zlepšovaniu zdravia občanov, ako aj zvýšeniu návštevnosti turistov aj mimo regiónu Slovenska.

Vyššie uvedené stratégie budú zabezpečené prostredníctvom nasledujúcich aktivít:

- Revitalizácia historických a prírodných aktivít
- Revitalizácia relaxačného, športového areálu Nádrž. Doplnenie infraštruktúry ihrísk
- Rekonštrukcia futbalového ihriska na multifunkčný areál pre dospelých
- Zriadenie Centra horskej záhrannej služby / v spolupráci s dobrovoľným hasičským zborom/
- Revitalizácia a rozšírenie centra obce s vybudovaním multifunkčných plôch pre konanie akcií, pamätník obetiam 1. sv. vojny, vytvorením mobilných predajných miest, odstavením vozidiel a pod.
- Rekonštrukcia konfesného pútnického miesta Tri studničky so zachovaním prvkov byzantskej kultúry. Zaradenie konania bohoslužieb do kalendára bohoslužieb nadregionálneho významu /pravoslávnej konfesie/

b. Rozvojová stratégia v oblasti občianskej, sociálnej a zdravotnej vybavenosti

V rámci rozvojovej stratégie v oblasti občianskej, sociálnej a zdravotnej vybavenosti je potrebné v obci rozvíjať danú problematiku so zameraním na zvyšovanie kvality života občanov obce.

Z hľadiska občianskej vybavenosti je potrebné doriešiť obecnú infraštruktúru.

V rámci sociálneho rozvoja je potrebné zabezpečiť infraštruktúru umožňujúcu realizáciu a prístup občanov k sociálnym službám v obci.

Z dôvodu vyššie uvedeného navrhujeme nasledujúce opatrenia a aktivity v oblasti občianskej, sociálnej a zdravotnej vybavenosti:

- Rekonštrukcia obecných komunikácií
- Rekonštrukcia a inovácia obecného vodovodu
- Komplexné riešenie odpadového hospodárstva. Vybudovanie chránených kontajnerových miest proti vstupu šeliem pre odpady TKO. Likvidácia čiernych skládok v intraviláne obce a zamedzenie vytváraniu nových skládok
- Pripojenie obce na infraštruktúru IKT. Zabezpečenie logistiky pre ochranu občanov kamerovým systémom na policajný dispečing
- V rámci realizácie programu t. z. bielych miest je pripravená na realizáciu v roku 2017 – 2018 výstavba vysokorýchlostného internetu cez optický kábel prostredníctvom Národnej agentúry pre rozvoj sieťových odvetví
- Výstavba záchytného parkoviska pre turistických ruch
- Dobudovanie kanalizácie a ČOV
- Komplexné riešenie rekonštrukcie objektu obecného úradu s využitím IKT novej generácie. Rekonštrukciou získať priestory pre hasičskú zbrojnicu, centrálné informačné stredisko, ubytovanie návštevníkov

c. Rozvojová stratégia v oblasti environmentu a cestovného ruchu

V rámci rozvojovej stratégie v environmentu je potrebné zabezpečiť vyššie povedomie obyvateľstva o ochrane životného prostredia, využívaní vodných tokov a o nakladaní s odpadmi.

Z hľadiska cestovného ruchu je potrebné zamerať sa na zvýšenie konkurencieschopnosti obce, poskytovaním kvalitných služieb a rozvojom marketingovej stratégie obce.

Z dôvodu vyššie uvedeného navrhujeme nasledujúce opatrenia a aktivity v oblasti environmentu a cestovného ruchu:

- Rekonštrukcia vodovodu, dobudovanie kanalizácie a ČOV
- Vybudovanie vyhliadkových veží a vyhliadkových trás s informačnou infraštruktúrou
- Protipovodňová ochrana miestnych tokov
- Vybudovanie komplexného táboriska Poloninský potok pre turistov
- Vybudovanie pešieho relaxačného klimatického chodníka v obci a jeho okolí / Monument, Runinské vodopády, židovský cintorín, vojenský cintorín, sedliacky dvor, prameň vody Valov, Nádrž, Tri studničky, Oreničová skala, Poloninský potok /
- Vybudovanie kvalitne udržiavaných bežeckých tratí pre návštevníkov v zimnej sezóne
- Rekonštrukcia systému účelových lesných ciest na cyklotrasy a hipotrazy vo forme náučného chodníka
- Budovanie nových turistických trás cezhraničného významu / prepojenie s Ukrajinou Ulič/Zabrod', prepojenie s Poľskom Runina/Wetlina/
- Propagácia obce Runina ako celoročného strediska cestovného ruchu nadregionálneho významu s výbornými klimatickými podmienkami vhodnými pre liečenie respiračných chorôb.

Navrhované aktivity sú v súlade s vydaným rozhodnutím Okresného úradu Snina , odbor starostlivosti o životné prostredie pod číslom : Č.j.: OU-SV-OSZP-2016/000637-016-R-JK, zo dňa 28.06.2016.

6 ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je dokumentom na základe ktorého sa uskutočňuje podpora rozvoja obce v intenciách sociálno – ekonomického zamerania.

Realizácia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce bude zabezpečená prostredníctvom realizácie jednotlivých aktivít vo forme projektov. Každý projekt bude podrobne špecifikovaný a organizovaný a riadený prostredníctvom riadneho procesu.

Zodpovednosť za plnenie celého programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce má najvyšší orgán na čele so starostom obce.

6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Štruktúra v rámci inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce, kde najvyšším orgánom je zastupiteľstvo obce. Starosta obce a obecné zastupiteľstvo prijíma rozhodnutia o postupe programu, ustanovuje riadiacu osobu alebo tím, ktorí sú poverení riadením projektu. Hodnotí a schvaľuje výsledky programu. Zabezpečuje realizáciu programu a rozhoduje o prípadných zmenách.

Činnosť riadiaceho tímu preberá v obci obecné zastupiteľstvo. Hlavnou činnosťou je zabezpečiť plynulý priebeh organizačného a technického zabezpečenia programu, realizovať kontrolný proces či už vo forme fyzickej kontroly, ekonomickej kontroly alebo kvalitatívnej kontroly. Riadiaci tím plní aj monitorovaciu a evidenčnú funkciu. Následne spracúva priebežné a záverečné hodnotiace správy a spracúva správu o stave a výsledkoch.

Pracovnú skupinu v obci tvoria reprezentanti verejného ako aj súkromného sektoru z obce a partneri zúčastňujúci sa na realizácii programu. V skupine by mali byť odborne zdatné a spoločensky uznávané osoby. V prípade potreby môže byť prizvaný aj externý konzultant.

Pracovná skupina vykonáva rozbor pre zabezpečenie programu a posudzuje jednotlivé projekty programu. Prejednáva vecnú problematiku s partnermi.

Spracováva a preberá dokumentáciu jednotlivých projektov a rieši problémy na operatívnej úrovni. Taktiež spracúva a predkladá návrhy na aktualizáciu programu.

Účasť verejnosti na programe je dôležitá pretože určuje výslednú legitimitu a dôveryhodnosť programu ako aj jeho plnenie a záväznosť.

Verejnosť v procese tvorby a realizácie programu participuje prostredníctvom svojich zástupcov a účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkoch.

6. 2 Harmonogram realizácie

Časový harmonogram realizácie jednotlivých aktivít opísaných v programe hospodárskeho rozvoja obce je viazaný na možnosti čerpania finančných prostriedkov z jednotlivých rozpočtových kapitol obce, mimorozpočtových zdrojov, prípadne účelovo viazaných finančných prostriedkov alebo finančných prostriedkov z Európskej Únie.

Aktivity v oblasti stratégie rozvoja vzdelávania, kultúry a športu

Aktivita	Roky
➤ Rekonštrukcia konfesného pútnického miesta kaplnky Tri studničky	2017 – 2018
➤ Revitalizácia historických a prírodných lokalít / židovský cintorín, parná píla Krivec, vodná píla Pod húščavami, kováčska kujňa Bobenič a pod.	2018 – 2019
➤ Revitalizácia relaxačného športového areálu Nádrž	2018 – 2019
➤ Zriadenie centra horskej záhrannej služby	2021 - 2025

Aktivity v oblasti stratégie rozvoja občianskej vybavenosti, sociálnych a zdravotných služieb

Aktivita	Roky
➤ Pripojenie na infraštruktúry IKT prostredníctvom optického rozvodu	2017 - 2018
➤ Výstavba autobusových zastávok	2017 - 2018
➤ Údržba pôvodného vidieckeho bytového fondu a hospodárskych objektov	2021 - 2025
➤ Rekonštrukcia obecných komunikácií	2017 - 2019
➤ Komplexné riešenie odpadového hospodárstva vybudovaním chránených kontajnerov proti vstupu šeliem pre TKO	2017 - 2018
➤ Komplexná rekonštrukcia objektu obecného úradu s využitím IKT novej generácie pre získanie priestorov na múzeum, hasičskú zbrojnicu, CIS	2017 – 2019
➤ Výstavba domu smútku	2018 - 2019

Aktivity v oblasti stratégie rozvoja environmentu a cestovného ruchu

Aktivita	Roky
➤ Vybudovanie vyhliadkových veží a vyhliadkových terás	2018 - 2020
➤ Revitalizácia a rozšírenie centra obce s vybudovaním multifunkčných plôch pre kultúrne podujatia	2019
➤ Vybudovanie komplexného táboriska Poloninský potok pre turistov s infraštruktúrou	2019 - 2020

➤ Vybudovanie pešieho relaxačného klimatického chodníka	2018 – 2020
➤ Vybudovanie kvalitne udržiavaných bežeckých tratí pre návštevníkov v zimnej sezóne	2021
➤ Rekonštrukcia systému účelových lesných ciest na cyklotrasy a hipotrazy vo forme náučného chodníka	2021 - 2022
➤ Budovanie nových turistických trás cezhraničného významu prepojenie s Ukrajinou a Poľskom	2021 – 2025
➤ Výstavba záchytného parkoviska pre návštevníkov obce o kapacite cca. 30 parkovacích miest	2018 – 2020
➤ Dobudovanie kanalizácie a ČOV	2018 - 2019

Stanovené termíny v rámci harmonogramu realizácie jednotlivých aktivít sú len orientačné a budú sa meniť v dôsledku požiadaviek a schopností obce realizovať jednotlivé projekty v súlade so zaistenými finančnými prostriedkami z rozpočtu obce, samosprávneho kraja, zo štátneho rozpočtu, prípadne z fondov Európskej únie alebo od príspevkov právnických alebo fyzických osôb, ale aj z príspevkov medzinárodných inštitúcií a bankových úverov.

6.3 Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce bude procesom zameraným na sledovanie tak kvalitatívnych ako aj kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie o skutočnom stave opatrení zameraných na zlepšenie úrovne života obyvateľov v obci.

Základným zdrojom údajov pre monitorovanie budú žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného prostriedku ako aj údaje z jednotlivých čiastkových projektov.

Monitorovacia správa sa predkladá príjemcom pomoci a obsahuje účtovnú závierku príjemcu pomoci a reálne hodnoty merateľných ukazovateľov výstupu a výsledku realizovaných projektov.

V rámci monitoringu sa nesmie zabúdať na prostriedky vrátane zúčtovacích dokladov, ktoré vstupujú do procesu finančného riadenia, a obsahujú sumy tak oprávnených ako aj neoprávnených výdavkov projektu, dátumy prijatia a zaúčtovania žiadosti o platbu na platobnej jednotke.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity výstupov k daným cieľom v rámci programu. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých čiastkových projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka projektu a prípadné vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom a tvorí podklady pre analýzu prípadných rizík do budúceho obdobia.

Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia problémov na operatívnej úrovni a ich vyplávajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce bude obsahovať nasledujúce činnosti:

- systematické zbieranie vybraných informácií súvisiacich s realizáciou strategických cieľov
- spracovanie porovnávacích a tematických analýz, príprava priebežných správ poukazujúcich na stupeň realizácie v hlavných oblastiach spoločenského a hospodárskeho života
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov
- vyhodnotenie súladu medzi prijateľnými cieľmi a opatreniami a dosiahnutými výsledkami

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh.

7 FINANČNÝ PLÁN

Finančný plán je nevyhnutný pre realizáciu rozvoja obce. Každý projekt, ktorý bude realizovaný na splnenie aktivít stanovených v stratégii rozvoja obce potrebuje financie buď z vlastných (obecných) zdrojov, alebo z iných bankových zdrojov. Je potrebné aby sa v prípade obce stal tento plán súčasťou obecného rozpočtu aby mohli byť financie prísne a účelovo viazané na jednotlivé projekty.

Na finančné zabezpečenie cieľov budú použité predovšetkým finančné prostriedky:

- z rozpočtu obce
- z rozpočtu samosprávnych krajov
- zo štátneho rozpočtu
- bankové úvery
- z projektov prostredníctvom Európskej únie
- príspevky od právnických a fyzických osôb
- príspevky od iných inštitúcií a organizácií atď.

7.1 Rozdelenie financií na programovacie obdobie 2017 – 2025

Financovanie úloh uvedených v tomto dokumente bude realizované na základe schváleného rozpočtu obce podľa jednotlivých rokov a v prípade schválenia podaných výziev a projektov pre jednotlivé aktivity bude financovaný aj z EŠF z operačných programov. Vzhľadom na vysoký objem finančných prostriedkov, potrebu dotácií z EŠF, ako aj dlhé časové obdobie / od roku 2017 – 2025 / je finančný rozpočet v tabuľkovej časti rozvrhnutý na finančný plán samostatne na roky **2017 - 2020** a roky **2021 – 2025** sú navrhnuté ako výhľadové a plánované aktivity potrebné pre rozvoj obce avšak v dlhšom časovom horizonte

Pre roky 2021 – 2025 sa jedná o nasledovné aktivity:

- **Rekonštrukcia vodovodu**
- **Budovanie nových turistických trás cezhraničného významu**
- **Rekonštrukcia systému účelových lesných ciest na cyklotrasy a hipotrasy vo forme náučného chodníka**
- **Vybudovanie bežeckých tratí pre návštevníkov v zimnej sezóne**

7.2 Indikatívny finančný rozpočet na financovanie projektov vyplývajúcich z PHSR obec RUNINA na roky 2017 – 2020

Tabuľka 2 Indikatívny rozpočet obce na roky 2017 – 2020

Oblasť/rok	2017	2018	2019	2020	spolu
Oblasť rozvoja potenciálu ľudských zdrojov a ekonomickej situácie					0
Oblasť vzdelávania, kultúry a športu	48 000	24 500	2 500		75 000
Oblasť občianskej, sociálnej a zdravotnej vybavenosti	28 000	22 000	320 000	50 000	420 000
Oblasť environmentu		72 000	117 000	33 000	222 000
SPOLU	76 000	118 500	439 500	83 000	717 000

V rámci indikatívneho rozpočtu pre plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na roky 2017-2020 bude potrebné nájsť v rozpočte obce ako aj prostredníctvom dotácií a úverových zdrojov finančné prostriedky vo výške uvedenej v tabuľke. V tabuľke sú rozpísané náklady podľa jednotlivých oblastí na obdobie rokov 2017 – 2020.

Finančný plán vybraných ďalších aktivít PHSR obce Runina na roky 2021 - 2025 nie je stanovený z dôvodu že nie je možné určiť zdroje a možnosti financovania vzhľadom na dĺžku časového obdobia.

V prípade konkrétnej výzvy na niektorú požadovanú oblasť bude obec urýchlene reagovať prieskumom trhu, spracovaním a následným predložením projektu.

Aktivity boli uvedené v bode 7.1.

Tabuľka 3 Indikatívny finančný plán PHSR 2017 – 2020

Finančný plán vybraných aktivít PHSR obce Runina na roky 2017 – 2020 v eurách					
Oblasť aktivít	Verejné zdroje				
	EÚ	Štát	VÚC	Obec	SPOLU
Oblasť rozvoja potenciálu ľudských zdrojov a ekonomickej situácie					0
Oblasť vzdelávania, kultúry a športu	61 750	9 500		3 750	75 000
Rekonštrukcia konfesného pútnického miesta kaplnky Tri studničky	14 250			750	15 000
Revitalizácia historických a prírodných lokalít / židovský cintorín, parná píla Krivec, vodná píla Pod Húščavami, kováčska vyhňa Bobenič a iné/	47 500			2 500	50 000
Revitalizácia relaxačného a športového areálu Nádrž		9 500		500	10 000
Oblasť občianskej, sociálnej a zdravotnej vybavenosti	332 500	7 000	57 000	23 500	420 000
Výstavba autobusových zastávok		7 000		3 000	10 000
Rekonštrukcia obecných komunikácií			57 000	3 000	60 000
Komplexná rekonštrukcia obecného úradu pre získanie priestorov na ubytovacie priestory	190 000			10 000	200 000

Výstavba domu smútku	142 500			7 500	150 000
Oblasť environmentu a cestovného ruchu	47 500	133 000	29 150	12 350	222 000
Vybudovanie vyhladkových veží a vyhladkových terás			14 250	750	15 000
Revitalizácia a rozšírenie centra obce s vybudovaním multifunkčných plôch pre kultúrne podujatia		57 000		3 000	60 000
Vybudovanie komplexného táboriska Poloninský potok s infraštruktúrou pre turistov		28 500		1 500	30 000
Vybudovanie pešieho relaxačného klimatického chodníka			3 500	1 500	5 000
Výstavba záchytného parkoviska pre návštevníkov obce , ako aj pri kultúrnych podujatiach	47 500			2 500	50 000
Dobudovanie kanalizácie a ČOV		47 500		2 500	50 000
Komplexné riešenie odpadového hospodárstva proti divej zveri vybudovaním chránených kontajnerov			11 400	600	12 000
SPOLU	441 750	149 500	86 150	39 600	717 000

Tabuľka 4 Hodnotiace kritéria pre výber aktivít realizovaných z PHSR:

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium	Aktivita
1	Najvyššia	a) Projekty vyplývajúce zo zákona a/alebo legislatívy EÚ b) Projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu Splnená jedna z podmienok	
2	Vysoká	a) Projekty vyplývajúce a podporené v rámci VZN obce b) Projekty s právoplatným stavebným povolením a ukončeným VO Splnená jedna z podmienok	Výstavba autobusových zastávok, dobudovanie kanalizácie a ČOV, rekonštrukcia miestnych komunikácií
3	Stredná	Projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o cudzie a doplnkové zdroje financovania	Rekonštrukcia konfesného pútnického miesta kaplnky Tri studničky, revitalizácia prírodných a kultúrnych lokalít, rekonštrukcia obecného úradu, výstavba domu smútku, výstavba záchytného parkoviska, riešenie odpadového hospodárstva proti divej zveri, vybudovanie pešieho relaxačného chodníka, výstavba vyhliadkových veží
4	Nízka	a) Projekty definované ako zámery / v štádiu úvah.	Rekonštrukcia vodovodu, Budovanie nových turistických trás cezhraničného významu, Rekonštrukcia systému účelových lesných ciest na cyklotrasy a hipotrazy vo forme náučného chodníka, Vybudovanie bežeckých tratí pre návštevníkov v zimnej sezóne
5	Najnižšia	Ostatné	0

ZÁVER

Dokument	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Runina na roky 2017 - 2025
	Štruktúra: Úvod Analytická časť Strategická časť Programová časť Realizačná časť Finančná časť Záver
Spracovanie	Forma spracovania : v súlade so zmenami legislatívnych podmienok SR Obdobie spracovania : od 13.05.2016 do 31.03.2017 Spracovateľ : externý ENVIO, s.r.o. Prešov Koordinácia spracovania : starosta obce a obecné zastupiteľstvo Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou: v rámci zasadnutí obecného zastupiteľstva, obecný rozhlas a vývesná tabuľa. Náklady na spracovanie: v zmysle ZOD a výberového konania zverejneného na vývesnej tabuli a stránke obce
Prerokovanie	Prerokovanie v orgánoch samosprávy: Dňa :
Schválenie	Návrh na uznesenie zastupiteľstva: Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Runina na

	roky 2017 – 2025. Zároveň ukladá starostovi obce ako aj poslancom obecného zastupiteľstva postupne zabezpečovať aktivity uvedené a schválené v tomto dokumente.
Dátum schválenia	Schválené dňa :

CD médium – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Zoznam použitej literatúry

- [1] http://www.geoportal.sk/files/kn/register_ku.pdf
- [2] Dlhodobá vízia rozvoja slovenskej spoločnosti /Ekonomický ústav SAV/
- [3] Urbanistická štúdia Poloniny
- [4] PHSR Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014 - 2020